

ETMALEN GAAN EN DICHTERS BLIJVEN DUREN

Bert Bevers verzamelt zijn gedichten van de laatste vijftien jaar

HEDWIG SPELIERS

FOTO DAAM NOPPE

Aleen al om zijn bundel *Lambertus van Sint-Omaars* beschrijft de wereld gun ik **Bert Bevers** een voorname plaats in mijn virtuele anthologie der Nederlandse Letteren. Die bundel nam hij op in zijn recent verschenen verzamelwerk *Eigen terrein*, waarin hij zijn werk van de laatste vijftien jaren samenbrengt. *Lambertus van Sint-Omaars* bestaat uit dertig gedichten van telkens zeven regels. Zijn stof put Bevers uit de rijke geschiedenis van het Vlaamse, ja middeleeuwse verleden. Hij laat zich inspireren door de omgeving van een vroegmiddeleeuws klooster, niet als topografische beschrijving maar als raster waarop de moderne mens beschouwingen over de eigen existentie, over de religie en de samenleving kan projecteren. Stilistisch worden de gedichten gedragen door een sacrale toon. Citaten worden gebruikt als slaghoedje voor de verzen: Bevers citeert regels uit de *Wachtendonckse psalmen* en integreert ze in zijn poëzie:

Vrees en beving kwamen over mij en duisternis bedekte mij. En ik zei: "Wie zal mij veren geven als duiven, zodat ik weg zal vliegen en een rustplaats zal vinden?" De *Wachtendonckse Psalmen* zullen onze taal bewaren, het langst nog wel. Wacht maar.

's Avonds en 's morgens en 's middags zal ik vertellen en verkondigen, en Hij zal horen. Want overal is Hij

KORTE TAALMODULES

In meestal korte taalmodules werkt Bert Bevers met een intellectuele voedingsbodem aan een stoïcijns gekleurd wereldbeeld. Hij doet dit in beheerste, vaste klankrasters. Er zindert vaak een betoverende klank door, klank die je aangrijpt door zijn semantisch rijke impact. Bij het lezen van deze gedichten denk je constant: zo en niet anders moet het. Neem het gedicht 'Spel':

Doe liever of je een jonge berk bent, diep in deze bordkartonnen hof nabij de vijvers. Of een bootje dat daarop lommer probeert te omzeilen. Een houten. Zonder bemanning natuurlijk. Wat dacht je? Werk! Hoezeer je

denken ook onttrekt aan spelen: je kan toch niet varen in speelgoed? Taal blijft braaf in zinnen.

Opvallend zijn hier de vele korte klinkers met negen maal de nadruk op de korte o-klank en acht keer de b-labiaal. Het geeft het gedicht iets hardes, wat de inhoud ervan versterkt, met name de wurgende beperktheid en beperking van ons taalvermogen.

Bevers functioneert als dichter optimaal binnen het zevenregelige vers. Heel vaak isoleert hij de twee laatste regels, zodat deze distichons als een conclusie klinken. En vaak stoot je helemaal op het einde op korte zinnen van drie à vier woorden. Ze zijn de formulering van een gedachte en de poëtische afronding van het gedicht.

HOOGTEPUNTEN

En dan heb ik het nog niet gehad over de bundel *Arrondissementen*, een schitterende reeks van twintig sonnetten geschreven bij de twintig arrondissementen van Parijs. *Arrondissementen* verscheen in 2011 bij Kleinood & Grootzeer en werd integraal opgenomen in deze verzamelbundel. Deze sonnettenreeks onderstreept nogmaals de vormvastheid van Bevers poëzie en vormt een hoogtepunt in deze verzameling. De opdracht op zich is al origineel: 'Danke schön Herr General Dietrich von Choltitz'. Na de verovering van Parijs in het begin van de Tweede Wereldoorlog installeerde Von Choltitz zich als commandant van de hoofdstad in het hotel Meurice, paleis gesitueerd in de Rue Rivoli tegenover de Jardin des Tuileries.

Toen de nederlaag voor de deur stond, gaf Hitler hem het bevel stand te houden tegen de geallieerden en Parijs te vernietigen. Maar Von Choltitz zag er het nutteloze van in en gaf zich over. Zo kreeg Bevers de gelegenheid om zeventig jaar later een sonnettenrijke elege te concipiëren en dit historisch gespaarde Parijs te bezingen in schitterende verzen. Let wel, hij doet dit niet expliciet. Hij schrijft geen specifieke reis- of stadsgedichten, maar gedichten waarbij Parijs de aanleiding vormt om de innerlijke reis van geest en ziel te veruiterlijken. Ik pik er het achtste gedicht uit, 'Poulenc gaat een brood kopen', waarin je een verwijzing vindt naar de Place des Saussaies, waar de componist Poulenc, een *pur sang* Parisien, werd geboren. Het gedicht gaat niet over muziek, maar *is* muziek. En let op de prachtige eindregel, waarin het driemaal herhaalde woord 'alle' voor een heerlijke climax zorgt. Let tevens op de dosering van het banale en

het verhevene waarbinnen het bestaan van de mens, hier de moderne kunstenaar Poulenc, zich afspeelt:

Hij kwam de stad niet bevangen binnen, onwetend als Kaspar Hauser. Hij kwam er ter wereld, aan de Place

des Saussaies. Hij ziet dagelijks meer toeristen passeren dan wijkgenoten. Bij de bakker ja, daar kennen ze elkaar.

Babbelen ze over het weer, over de Ronde, de gezondheid en de vrijheidsdrang van Algerijnen. Thuis wacht de piano hem immer, trouw monument van hunkering. Zo simpel zijn de klanken die hij haar ontlokken kan dat twijfel voor

niks nodig is. Hij noteert ze standvastig weerbarstig, legt ze zo vast als een schip in de haven. Hoort de voorbijgang. Dat scheelt al een slok op een borrel, want dorst is de ruimte

van oren. De Madeleine bleef hem zijn ganse leven nabij. Hij wilde niet dat tijdens zijn uitvaartdienst muziek van hem werd gespeeld maar wel dat alle, alle, alle klokken zouden luiden.

De bundel *Arrondissementen* is representatief voor Bert Bevers' dichtkunst. Intellectuele glans, originele metaforen en klankrijkdom zorgen voor een bijzondere uitstraling. Ja, wat graag ruim ik in mijn virtuele anthologie een voorname plaats in voor een dichter die te lang heeft geleefd in de luwte van het Nederlandstalige poëzielandchap.

Bert Bevers

Eigen terrein.

Gedichten 1998-2013

WEL, Leuven, 2013

142 p. / € 20,00